

УДК 347.77/78:004.4](477)(045)

DOI 10.37749/2308-9636-2021-4(220)-5

Д. С. Прилипко,аспірантка КНУ імені Тараса Шевченка, інститут права,
кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА СЛУЖБОВІ ТВОРИ В ІТ-СФЕРІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

У статті досліджено проблеми правового регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері. За результатами проведеного дослідження встановлено, що у законодавстві України комп'ютерна програма — набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах). При цьому запропоновано доповнити законодавче визначення вказівкою на те, що комп'ютерна програма — це алгоритм. З'ясовано, що сучасне програмне забезпечення, яке часто широко використовує графічні зображення, більше схоже на художній твір, ніж на літературний. На відміну від літературних творів, текст комп'ютерної програми (вихідний чи об'єктний код) не має самостійної цінності без можливості його застосування в комп'ютері. Встановлено, що не вирішеною нині залишається також колізія правових норм щодо авторських прав на службові твори, у тому числі й комп'ютерні програми. Проілюстровано, що незважаючи на існуючу в законодавстві презумпцію авторства, суди беруть до уваги лише документальні докази такого авторства. Встановлено, що неналежне оформлення відносин між працівником і роботодавцем, а також розподіл майнових прав на створений працівником об'єкт авторського права є однією з найбільш вагомих помилок у цій сфері. Запропоновано законодавчо закріпити зміст договору про створення комп'ютерної програми як службового твору. Зокрема, у зміст даного виду договору пропонується включити умови щодо передачі майнових прав, усі способи та межі використання комп'ютерної програми як службового твору, вказівку про те, з якого моменту майнові права передаються роботодавцеві. Наголошується на тому, що факт передачі майнових прав на комп'ютерну програму як службовий твір мав би підтверджуватись окремим актом.

Ключові слова: правове регулювання, авторські права, службовий твір, ІТ-сфера, комп'ютерна програма.

Постановка проблеми. Розвиток технологічних інновацій має наслідком стрімке зростання кількості комп'ютерних програм. В епоху інформаційних технологій вони є одним із основних стратегічних ресурсів як держави в цілому, так і окремих її складових. Проте, незважаючи на це, комп'ютерна програма все ще залишається менш захищеним об'єктом авторських прав. Така ситуація обумовлюється, насамперед, складною

природою комп'ютерної програми як об'єкта інтелектуальної власності. При цьому ще більш гостро нині постає проблема регулювання авторських прав на комп'ютерну програму, створену працівником на замовлення роботодавця. Адже все ще не вирішеним на законодавчому рівні залишається також статус службового твору як об'єкта авторських прав.

Результати аналізу наукових публікацій свідчать про те, що, незважаючи

на величезну кількість наукових доробків, присвячених регулюванню авторських прав, у вітчизняній літературі станом на сьогодні проблеми правового регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері за законодавством України майже залишилися поза увагою науковців. Зокрема, лише деякі аспекти цієї теми опосередковано вивчали: А. Р. Гукова, Д. В. Лопшук, В. Судаков.

Метою статті є аналіз проблем правового регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері за законодавством України, розробка рекомендацій та пропозицій щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Встановлення авторських прав є найбільш сприятливою формою захисту творів в ІТ-сфері. Адже забезпечити охорону з використанням механізмів авторського права можна відносно швидко, легко й недорого. Сам факт їх створення в об'єктивній формі є підставою виникнення авторського права на ці об'єкти. Термін дії авторського права значний і, як правило, перевищує економічний і технічний терміни використання програмного забезпечення. Хоча авторське право захищає саму програму у формі вихідного тексту або об'єктного коду, а зміст (як ідея, процес, засіб) авторським правом не охороняється. Охороняється авторське вираження ідеї в конкретній матеріальній формі [9, с. 59].

Системний аналіз нормативно-правових актів з питань регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері свідчить про наявність низки проблем у цій сфері. Так, зокрема, відповідно до ст. 1 Закону України «Про авторське право та суміжні права», «комп'ютерна програма — набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах)» [2]. Наведене тлумачення, безперечно, є повним та зрозумілим. Проте все ж таки

потребує уточнень. Зокрема, в даному контексті заслуговує на увагу визначення, запропоноване в науковій літературі, під яким розуміють «алгоритм, виражений у наборі інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його в дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах)» [7, с. 130]. На наш погляд, доцільно було б доповнити законодавче визначення вказівкою на те, що комп'ютерна програма — це алгоритм.

Крім того, відповідно до ст. 18 Закону України «Про авторське право та суміжні права», комп'ютерні програми охороняються як літературні твори [2]. Такий підхід законодавця видається не зовсім вдалим. Адже, як слушно зауважується в науковій літературі та впливає із наведеного законодавчого визначення, правова природа комп'ютерних програм значно відрізняється як за змістом, так і за смисловим наповненням і зовнішнім вираженням від усіх інших, визначених законодавством, об'єктів авторського права [7, с. 130]. На наш погляд, можна стверджувати, що сучасне програмне забезпечення, яке часто широко використовує графічні зображення, більше схоже на художній твір, ніж на літературний. На відміну від літературних творів, текст комп'ютерної програми (вихідний чи об'єктний код) не має самостійної цінності без можливості його застосування в комп'ютері. Отже, сприйняття комп'ютерної програми, тобто, власне кажучи, її тексту, відбувається не безпосередньо людиною, а опосередковано, за допомогою комп'ютера.

Крім того, не вирішеною нині залишається також колізія правових норм щодо авторських прав на службові твори, у тому числі й комп'ютерні програми. Маємо на увазі відповідні положення Цивільного кодексу (ЦК) України та Закону України «Про авторське право та суміжні права» (далі — Закон). Так, у

ст. 430 ЦК України передбачено, що майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності належать спільно і творцеві, і замовнику [1]. Однак у ч. 2 ст. 16 ЗУ «Про авторське право та суміжні права» зазначається, що виключне майнове право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем [2]. Звідси випливає, що, якщо керуватися ЦК України, то комп'ютерна програма, створена у зв'язку з виконанням трудового договору, за відсутності договору між працівником-виконавцем та роботодавцем, є об'єктом спільної власності з юридичними наслідками, передбаченими ст. 429 ЦК України, тобто спільністю дій при розпорядженні таким твором, що обов'язково передбачає згоду на його відчуження, яка може бути надана тільки у разі, якщо умови відчуження будуть погоджені і замовником, і виконавцем. У свою чергу, працівник-виконавець має право як на заробітну плату під час створення твору протягом робочого часу, так і на частку доходів від відчуження цього твору як на частку майнових прав. Таке твердження підкріплене Постановою Пленуму Верховного Суду України № 5 від 4.06.2010 р. «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» [3], де зокрема у п. 24 суд наголошує: «Якщо в трудовому або цивільно-правовому договорі між працівником і роботодавцем (юридичною або фізичною особою, де або в якій він працює) не передбачений інший порядок здійснення майнових прав на створений вказаний об'єкт, то вони мають спільні права як на отримання свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір, так і на використання такого об'єкта...». Однак, як зазначає А. С. Штефан, «спільне здійснення майнових прав на практиці може бути надзвичайно утрудненим. Як правильно відзначають українські дослідники, будь-яке суб'єктивне право є соціальною цінністю лише за умов можливості його реалізації. Особливо актуальним

залишається це питання для суб'єктів господарювання, метою діяльності яких є створення величезної кількості таких творів, кожен із яких є об'єктом авторського права. Ідеться про компанії, що займаються розробкою й упровадженням комп'ютерних програм тощо. Тому на практиці поширений підхід, за якого майнові права на службовий твір передаються роботодавцю в повному обсязі» [4, с. 30].

У той же час, як зазначалося, порядок здійснення майнових прав на такий об'єкт може бути врегульований цивільно-правовим договором. У разі передання (відчуження) працівником роботодавцю всіх майнових прав на твір, створений ним у порядку виконання трудового договору, працівник втрачає ці права, залишаючись носієм особистих немайнових прав. Якщо ж керуватися Законом, то у працівника-виконавця твору відсутні майнові права, а є тільки право на отримання авторської винагороди як складової заробітної плати. Така ситуація, на нашу думку, безсумнівно, перешкоджає ефективному регулюванню авторських прав на вказаний об'єкт права інтелектуальної власності. Адже з огляду на вказане, цілком логічно, що на практиці виникає низка проблемних питань.

Як слушно зауважує В. Судаков, для правової визначеності законодавцю необхідно прийняти концептуальне рішення, чи є службовий твір спільною власністю замовника-роботодавця і виконавця-працівника, чи створення такого твору тягне виникнення для виконавця виключно немайнових прав, з правом на отримання винагороди у вигляді заробітної плати за його створення. І залежно від вибору науковець пропонує два варіанти внесення змін до ЦК України та Закону. У разі, якщо службовий твір не є об'єктом спільної власності замовника та виконавця, то ч. 2 ст. 429 ЦК пропонується викласти в редакції: «Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, встановлюються законом, або договором», виключивши

ч. 3. У разі, якщо службовий твір є спільною власністю замовника та виконавця, то необхідно виключити ч. 3 ст. 429 ЦК України, одночасно виклавши ч. 2 ст. 16 Закону в такій редакції: «2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором». Частину 3 виключити [8, с. 35]. Такі пропозиції науковця видаються цілком доцільними.

Не можна оминати увагою також той факт, що, незважаючи на існуючу в законодавстві презумпцію авторства на комп'ютерну програму, суди беруть до уваги лише документальні докази такого авторства. Так, наприклад, показовою для підтвердження цієї тези показовою є цивільна судова справа № 200/10952/19 щодо прав інтелектуальної власності на програмне забезпечення. Зокрема, у квітні 2016 р. ОСОБА_1 звернувся до програміста — ОСОБА_6, який здійснив розробку програмного забезпечення, яке замовив ОСОБА_1. Вказане підтверджується договором про створення за замовленням і використанням комп'ютерної програми від 05.05.2018 р., в якому зазначено, що договір розповсюджується на правовідносини, що виникли з серпня 2016 р. Окрім того, в матеріалах справи наявні докази оплати ОСОБА_6 саме від ОСОБА_1, що підтверджується чеком від 07.03.2016 р. № 0431-7703-7622-0221, від 15.09.2016 р. № 0623-6762-6707-0777, від 19.02.2017 р. № P24A9524730 6775302521047, від 08.08.2017 р. № P24AP24A269763335A73264, від 26.10.2017 р. № P24AP24A311173392 A94716, від 30.10.2017 р. № P24A95247306793715881800, від 29.11.2017 р. № 1063-6234-7103-0208, від 05.04.2018 р. № 1219-6897-8285-0007 на загальну суму 12 856 гривень.

27 серпня 2016 р. програма була вперше оприлюднена як комп'ютерна програма-застосунок «ІНФОРМАЦІЯ_1», що підтверджується даними аналітичної платформи App Store Connect з особистого кабінету розробника «ІНФОРМА-

ЦІЯ_1», шляхом її розміщення ОСОБА_1 у магазині мобільних додатків App Store, де вона пропонується і широко розповсюджується для користувачів мобільних телефонів iPhone і планшетів iPad, і де для цього, відповідно, створена вебсторінка «ІНФОРМАЦІЯ_1». Автором «ІНФОРМАЦІЯ_1» у магазині мобільних додатків App Store зазначено ОСОБА_1, що підтверджується скріншотом з App Store. За даними аналітичної платформи App Store Connect, «ІНФОРМАЦІЯ_1» користувалась попитом та мала високий рівень відвідування, адже у період з 27 серпня 2016 р. по 8 березня 2018 р. кількість переглядів «ІНФОРМАЦІЯ_1» склала 1 128 983 (один мільйон сто двадцять вісім тисяч дев'ясот вісімдесят три). 18—19 лютого 2017 р. ключова частина програмного коду «ІНФОРМАЦІЯ_1» була опублікована в персональному репозиторії Позивача, на публічному ресурсі GitHub за посиланням: ІНФОРМАЦІЯ_7, що підтверджується скріншотом вебсторінки ІНФОРМАЦІЯ_8. Окрім того, база даних програми, в якій в тому числі зберігаються облікові записи користувачів додатку ІНФОРМАЦІЯ_1, зберігається на аккаунті, що належить ОСОБА_1 на сервісі ІНФОРМАЦІЯ_9, який виконує функцію back-end додатку ІНФОРМАЦІЯ_1.

Вихідний дизайн логотипів і всіх сторінок додатку зберігається у ОСОБА_1 і належить ОСОБА_1. 3 серпня 2016 р. ОСОБА_1 оплачував діяльність маркетолога ОСОБА_8, який здійснював маркетинговий план з вересня 2016 р. по березень 2018 р. щодо розкрутки застосунку ІНФОРМАЦІЯ_1, що підтверджується договором про проведення рекламної кампанії між ОСОБА_1 та ОСОБА_8 від 15.09.2016 р. Адміністрування застосунку з 06.02.2017 р. здійснювалось ОСОБА_9, про що було укладено договори про надання послуг адміністратора комп'ютерної програми від 06.02.2017 р. та від 08.09.2016 р. між ОСОБА_1 та ОСОБА_9. Від ОСОБА_1. ОСОБА_9 отримав грошові кошти за свою роботу. Аккаунт розробника додатку зареєстрований в App Store на ОСОБА_1 і прив'язаний до

пошти, яка належить ОСОБА_1 ІНФОРМАЦІЯ_10. Оплата з реклами комп'ютерного застосунку «ІНФОРМАЦІЯ_1» у apple.com регулярно здійснювалася з персональної банківської карти, яка належить ОСОБА_1, що підтверджується виписками за номером транзакції № 26099447077, № 26209007927, № 26289633844, № 26453331782, № 26450166152, № 26543129434, № 26642657667, № 26898675148, № 26988977168, № 27092055855, № 27244540946, № 27287812161.

У пункті 31 постанови Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» зазначено, що розміщення творів у мережі Інтернет у вигляді, доступному для публічного використання, є поданням творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів із будь-якого місця й у будь-який час за їх власним вибором.

Свідченням безперервного активного використання «ІНФОРМАЦІЯ_1» ОСОБА_1 за період із 27 серпня 2016 р. по 8 березня 2018 р. є також статистичні дані аналітичної платформи App Store Connect щодо кількості розповсюджених копій «ІНФОРМАЦІЯ_1» магазином мобільних додатків App Store третім особам, тобто користувачам мобільних телефонів iPhone і планшетів iPad, що становить 10 584. Відповідно до статистичних даних, розміщених на ресурсі ІНФОРМАЦІЯ_8, найбільшим попитом «ІНФОРМАЦІЯ_1» користується у Сполучених Штатах Америки (розповсюджено 5,66 тис. копій), Південній Кореї (750 копій), В'єтнамі (359 копій), Франції (141 копія), Канаді (75 копій), що вказує на те, що «ІНФОРМАЦІЯ_1» відомий у всьому світі.

Оприлюднення і широке використання «ІНФОРМАЦІЯ_1» також засвідчує і наявність посилань з інших інтернет ресурсів, що відображається у множині посилань на застосунок «ІНФОРМАЦІЯ_1» в мережі інтернет. При цьому підтвердженням авторського права ОСО-

БА_1 на «ІНФОРМАЦІЯ_1» є вказівки як автора даного застосунку і його ім'я, яке до видалення програми службою підтримки App Store було зазначене на вебсторінці застосунку «ІНФОРМАЦІЯ_1» в інформаційному полі «Developer» про розробника застосунку.

Зважаючи на такі докази, суд дійшов у своєму рішенні висновку, що автором та власником застосунку «ІНФОРМАЦІЯ_1» є ОСОБА_1, адже позивач одноособово вклав інтелектуальну власність у розробку застосунку, звертаючись та самостійно оплачуючи послуги спеціалістів, контролюючи його роботу та активно супроводжуючи його діяльність та якість надання послуг [4].

Зазначимо, що неналежне оформлення відносин між працівником і роботодавцем, а також розподіл майнових прав на створений працівником об'єкт авторського права є однією з найбільш вагомих помилок у цій сфері. При цьому, як слушно зауважується в науковій літературі [8, с. 31], обидва розглянуті нормативно-правові акти дозволяють урегулювати питання авторських прав окремим (не пов'язаним із трудовим) договором. У такому разі сторони за допомогою диспозитивного методу мають самостійно врегулювати питання з поділу майнових прав на службовий твір [1, с. 83]. На нашу думку, доцільно було б законодавчо закріпити зміст даного договору. Для прикладу, в договорі з програмістом ІТ-компанія повинна чітко описати умову передачі майнових прав. Крім того, факт передачі майнових прав на комп'ютерну програму як службовий твір повинен бути підтверджений окремим актом. І сама компанія-замовник повинна чітко визначити в технічному завданні кінцевий ІТ-продукт, який повинен бути створений програмістом-працівником. Якщо один із цих документів складений неправильно, існує ризик судового позову програміста щодо захисту своїх майнових прав. Слід зазначити, що в контракті повинні бути зазначені всі методи та межі використання твору, оскільки непередбачені способи вважаються непереданими. Також варто визначити, з якого моменту майнові права на створену ком-

п'ютерну програму передаються роботодавцеві. У разі, якщо комп'ютерна програма включає код, написаний іншою особою, працівник повинен в обов'язковому порядку повідомити про таке роботодавця, а також використовувати лише ліцензійні напрацювання. Якщо ж у комп'ютерну програму, створену за трудовим договором, включено будь-які елементи, розроблені поза рамками трудових відносин, тоді доцільно окремо прописати передачу прав на такі елементи.

Висновки. Отже, результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про те, що сфера регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері є складною і не до кінця нормативно врегульованою за законодавством України.

З огляду на вищевказане, першочергово з метою удосконалення правового регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері доцільно було б доповнити законодавче визначення вказівкою на те, що комп'ютерна програма — це алгоритм.

Крім того, доцільно законодавчо закріпити зміст договору про створення комп'ютерної програми як службового твору.

Насамкінець, зауважимо, що проблеми регулювання авторських прав на службові твори в ІТ-сфері та перспективи вдосконалення законодавчого забезпечення у цій сфері потребують подальших наукових досліджень, зокрема, у напрямку вивчення світового досвіду.

Список використаної літератури

1. Цивільний кодекс України: закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15> (дата звернення: 28.01.2021).
2. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3792-12> (дата звернення: 28.01.2021).
3. Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 04.06.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10#Text> (дата звернення: 28.01.2021).
4. Штефан А. С. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту: монографія. Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2017. 150 с.
5. Категорія справи № 200/10952/19: цивільні справи (з 01.01.2019 р.); справи позовного провадження; справи у спорах щодо прав інтелектуальної власності, з них: щодо авторських прав. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87041861> (дата звернення: 28.01.2021).
6. Гукова А. Р. Правовий статус окремих суб'єктів правовідносин в ІТ-праві. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 8. С. 82—84.
7. Лопошук Д. В., Яскорський М. О. Про необхідність виокремлення комп'ютерних програм з об'єктів охорони авторським правом в окрему категорію. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2. С. 130—132.
8. Судаков В. Розв'язання колізій щодо виникнення виключних майнових прав на об'єкт авторського права, який створено на замовлення роботодавця (службовий твір). Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 5. С. 30—38.
9. Щербина С. М., Гетьман Я. В. Проблемні питання правової охорони комп'ютерних програм як об'єктів авторського права. Право і суспільство. 2018. № 6. С. 58—62.

References

1. Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of January 16, 2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15> (access date: 28.01.2021).
2. On copyright and related rights: Law of Ukraine of 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3792-12> (access date: 28.01.2021).
3. On the application by courts of the norms of legislation in cases of protection of copyright and related rights: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine № 5 of 04.06.2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10#Text> (appeal date: 28.01.2021).

4. Stefan A. S. Copyright and related rights: features of legal protection, implementation and protection: a monograph. Kyiv: Research Institute of Intellectual Property of NAPRNU, LLC «SPE Interservice», 2017. 150 p.

5. Category of case № 200/10952/19: civil cases (from 01.01.2019); lawsuit cases; cases in disputes concerning intellectual property rights, including copyright. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87041861> (access date: 28.01.2021).

6. Gukova A. R. Legal status of individual subjects of legal relations in IT law. Legal scientific electronic journal. 2020. № 8. Pp. 82—84.

7. Loposhuk D. V., Yaskorsky M. O. On the need to separate computer programs from objects of copyright protection in a separate category. Legal scientific electronic journal. 2020. № 2. Pp. 130—132.

8. Sudakov V. Resolution of conflicts regarding the occurrence of exclusive property rights to the object of copyright, which was created by order of the employer (official work). Theory and practice of intellectual property. 2019. № 5. Pp. 30—38.

9. Shcherbyna E. M., Hetman J. V. Problematic issues of legal protection of computer programs as objects of copyright. Law and society. 2018. № 6. Pp. 58—62.

Прилипко Д. С. Проблеми правового регулювання авторських прав на службові произведения в ІТ-сфері за законом України.

В статті досліджені проблеми правового регулювання авторських прав на службові произведения в ІТ-сфері. По результатам проведеного дослідження встановлено, що в законодавстві України комп'ютерна програма — набір інструкцій в формі слів, цифр, кодів, схем, символів или в будь-якому іншому вигляді, виражених в формі, придатній для читання комп'ютером, які приводять його в дію для досягнення певної мети или результату (це поняття охоплює як операційну систему, так и прикладну програму, виражені в вихідному или об'єктному коді). При цьому пропонується доповнити законодавче визначення вказівкою на те, що комп'ютерна програма — це алгоритм. Виявлено, що сучасне програмне забезпечення, яке часто широко використовує графічні зображення, більше схоже на художнє произведение, ніж на літературне. В відмінні від літературних произведений, текст комп'ютерної програми (вихідний или об'єктний код) не має самостійної цінності без можливості його застосування в комп'ютері. Встановлено, що нерешеною нинішньої залишається також колізія правових норм об авторських правах на службові произведения, в тому числі и комп'ютерні програми. Проілюстровано, що, незважаючи на існуючу в законодавстві презумпцію авторства, суди звертають увагу тільки на документальні докази такого авторства. Встановлено, що неналежне оформлення відносин між працівником и роботодавцем, а також розподіл імущественних прав на створений працівником об'єкт авторського права є однією з найбільш важливих помилок в цій сфері. Пропонується законодавчо закріпити зміст договору об створенні комп'ютерної програми як службового произведения. В частині, в зміст даного виду договору пропонується включити умови об передачі імущественних прав, всі способи и межі використання комп'ютерної програми як службового произведения, вказівку на те, з якого моменту імущественні права передаються роботодавцю. Відзначається, що факт передачі імущественних прав на комп'ютерну програму як службове произведение повинен підтверджуватися окремим актом.

Ключові слова: правове регулювання, авторські права, службове произведение, ІТ-сфера, комп'ютерна програма.

Prylypko D. S. Problems of legal regulation of copyright to official works in the IT sphere under the legislation of Ukraine.

The article examines the problems of legal regulation of copyright in official works in the IT field. According to the results of the study, it is established that in the legislation of Ukraine,

computer program — a set of instructions in the form of words, numbers, codes, diagrams, symbols or in any other form, expressed in a form readable by a computer, which actuate it to achieve a certain goal or result (this the concept covers both the operating system and the application program, expressed in source or object code). In this case, it is proposed to supplement the legislative definition with an indication that a computer program is an algorithm. It has been found that modern software, which often makes extensive use of graphic images, is more like a work of art than a literary one. Unlike literary works, the text of a computer program (source or object code) have no independent value without the possibility of their application in a computer. It has been established that the conflict of legal norms regarding copyrights to official works, including computer programs, also remains unresolved. It is illustrated that despite the existing presumption of authorship in the legislation, courts take into account only documentary evidence of such authorship. It is established that improper registration of relations between the employee and the employer, as well as the distribution of property rights to the object of copyright created by the employee is one of the most important mistakes in this area. It is proposed to legislate the content of the agreement on the creation of a computer program as an official work. In particular, the content of this type of contract is proposed to include conditions for the transfer of property rights, all methods and limits of use computer program as a service work, an indication of that from which moment the property rights are transferred to the employer. It is emphasized that the fact of transfer of property rights to a computer program as an official work should be confirmed by a separate act.

Key words: legal regulation, copyright, official work, IT sphere, computer program.